

**Comunitat, Intervenció Socioeducativa i  
Desigualtats: Tendències de Recerca Actuals**

Codi: 43219

Crèdits: 6

| Titulació                   | Tipus | Curs | Semestre |
|-----------------------------|-------|------|----------|
| 4313815 Recerca en Educació | OT    | 0    | 2        |

**Professor/a de contacte**

Nom: Xavier Úcar Martínez

Correu electrònic: Xavier.Ucar@uab.cat

**Utilització d'idiomes a l'assignatura**

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

**Altres indicacions sobre les llengües**

Comunitat, Intervenció Socioeducativa i Desigualtats: Tendències de Recerca Actuals

**Equip docent**

Marta Bertrán Tarrés

Laura Arnau Sabates

**Prerequisits**

No hi ha

**Objectius**

Aquest mòdul és obligatori de l'especialitat de Desigualtats, recerca i acció educativa i és optatiu de la resta d'especialitats

Aquest mòdul pretén oferir les eines necessàries per a poder analitzar les situacions i escenaris comunitaris des de la recerca, per a poder generar respostes educatives adequades. En la proposta s'incidirà en especial en el coneixement dels entorns de l'educació comunitària i les dimensions -capital social, xarxes socials, capacitació parental i relació entre iguals- que condueixen a l'empoderament dels grups en entorns complexos. A partir de la utilització de recursos teòrics, metodològics i epistemològics que afavoreixen l'estudi i l'anàlisi de la intervenció socioeducativa en contextos comunitaris, el mòdul permetrà innovar en el disseny, planificació i desenvolupament de projectes i programes socioeducatius. S'abordaran les següents temàtiques:

- Educació comunitària, capital social, xarxes socials i empoderament
- Infància i adolescència en risc, sistemes de protecció, capacitació parental, relació entre iguals

**Competències**

- Aplicar els coneixements adquirits i la capacitat per resoldre problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb l'àrea d'estudi pròpia.

- Comunicar els resultats de la recerca, el coneixement adquirit i les implicacions per a la pràctica, i adequar-ne el registre al públic i als protocols formals.
- Comunicar les pròpies conclusions, i els coneixements i les raons últimes que les sustenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Desenvolupar valors professionals que incloguin ètica pròpia de la recerca en educació, en particular el respecte a la diversitat d'opinions i de manera de ser i de fer.
- Incorporar les TIC en el procés d'investigació, la cerca i la gestió de la informació, l'anàlisi de dades i la difusió i la comunicació de resultats.
- Integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació incompleta o limitada que inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels coneixements i judicis propis.
- Planificar recerques d'acord amb problemes relacionats amb la pràctica, tenint en compte els avenços teòrics en el camp de coneixement.
- Recollir dades per a la recerca en coherència amb l'opció metodològica triada.
- Reconèixer i relacionar els aspectes teòrics, empírics i socials del domini específic de recerca.
- Reconèixer i relacionar els principis bàsics de la recerca en el camp de l'educació i les desigualtats.
- Tenir coneixements que aportin una base o una oportunitat per ser originals a l'hora de desenvolupar i/o aplicar idees, sovint en un context de recerca.
- Tenir les habilitats d'aprenentatge que permetin continuar estudiant d'una manera que ha de ser principalment autodirigida o autònoma.

## Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els marcs teòrics de referència per a establir aquells que orienten la investigació.
2. Analitzar investigacions sobre els processos d'apoderament comunitari.
3. Aplicar els coneixements adquirits i la capacitat per resoldre problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb l'àrea d'estudi pròpia.
4. Avaluar recursos teòrics, metodològics i epistemològics que afavoreixin l'estudi i anàlisi de la intervenció socioeducativa en contextos comunitaris.
5. Cercar i analitzar referents teòrics en la literatura científica sobre l'educació comunitària i les dimensions (capital social, xarxes socials, capacitació parental i relació entre iguals) que condueixen a l'apoderament dels grups en entorns complexos.
6. Comunicar les pròpies conclusions, i els coneixements i les raons últimes que les sustenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
7. Conèixer recursos teòrics, metodològics i epistemològics que afavoreixen l'estudi científic de la intervenció socioeducativa en contextos comunitaris.
8. Defensar oralment, utilitzant la tecnologia idònia, la investigació desenvolupada.
9. Desenvolupar valors professionals que incloguin ètica pròpia de la recerca en educació, en particular el respecte a la diversitat d'opinions i de manera de ser i de fer.
10. Determinar la informació i / o els subjectes implicats en l'estudi.
11. Elaborar informes d'investigació d'acord a l'estructura de protocols formals.
12. Identificar problemes d'investigació rellevants per a la pràctica.
13. Identificar problemàtiques d'investigació relacionades amb la intervenció socioeducativa i dissenys de projectes d'investigació que permeten donar-los resposta.
14. Identificar referents teòricocientífics i avaluar-ne l'adequació per interpretar la intervenció socioeducativa.
15. Incorporar les TIC en el procés d'investigació, la recerca i la gestió de la informació, l'anàlisi de dades i la difusió i comunicació de resultats.
16. Integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació incompleta o limitada que inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels coneixements i judicis propis.
17. jutjar la rellevància i pertinència teòrica i social d'una problemàtica d'investigació en l'àmbit de la intervenció socioeducativa.
18. Reconèixer problemàtiques d'investigació rellevants en el camp de l'educació comunitària i els processos d'apoderament.
19. Tenir coneixements que aportin una base o una oportunitat per ser originals a l'hora de desenvolupar i/o aplicar idees, sovint en un context de recerca.

20. Tenir les habilitats d'aprenentatge que permetin continuar estudiant d'una manera que ha de ser principalment autodirigida o autònoma.
21. Utilitzar mètodes, tècniques i estratègies d'investigació i elaborar el disseny pertinent a problemes d'investigació en el context de la intervenció socioeducativa.

## Continguts

1. Pedagogia social i educació comunitària: teoria de la comunitat com a elecció
2. La recerca en educació comunitària
3. Capital social i xarxes socioeducatives
4. Intervenció socioeducativa i processos d'empoderament
5. Models de protecció de la infància i adolescència en risc
6. Problemàtiques específiques dels joves tutelats
7. Transició a la vida independent dels joves tutelats
8. Projectes d'empoderament amb joves tutelats
9. Cultures juvenils ciutadania i consum
10. Cultures juvenils xarxes i participació social
11. La capacitat parental

## Metodologia

L'activitat formativa es desenvoluparà a partir de les dinàmiques següents:

- Classes magistrals/expositives per part dels professors
- Lectura d'articles i fons documentals
- Anàlisi i discussió col·lectiva d'articles i fons documentals
- Pràctiques d'aula: resolució de problemes / casos / exercicis.
- Presentació / exposició oral de treballs.
- Tutories.

## Activitats formatives

| Títol                                                          | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|----------------------------------------------------------------|-------|------|--------------------------|
| Tipus: Dirigides                                               |       |      |                          |
| Anàlisi i discussió col·lectiva d'articles i fons documentals  | 14    | 0,56 |                          |
| Classes magistrals/expositives per part dels professors        | 18    | 0,72 |                          |
| Pràctiques d'aula: resolució de problemes / casos / exercicis. | 9     | 0,36 |                          |
| Pràctiques d'aula: resolució de problemes / casos / exercicis. | 9     | 0,36 |                          |
| Tipus: Supervisades                                            |       |      |                          |
| Tutories                                                       | 20    | 0,8  |                          |
| Tipus: Autònomes                                               |       |      |                          |
| Lectura d'articles i fons documentals                          | 80    | 3,2  |                          |

## Avaluació

|                                                |     |
|------------------------------------------------|-----|
| Assistència i participació en les sessions     | 20% |
| Activitats durant el desenvolupament del mòdul | 30% |
| Memòria / treball individual de mòdul          | 50% |

L'avaluació del mòdul es realitzarà mitjançant les activitats que s'assenyalen.

La nota final serà el promig ponderat de les activitats previstes. Per poder aplicar aquest criteri serà necessari obtenir com a mínim un 4 a totes les activitats, les realitzades durant el desenvolupament del mòdul i a la memòria/treball final del mòdul.

L'assistència a classe és obligatòria. Per poder obtenir una avaluació final positiva l'estudiant haurà d'haver assistit a un mínim d'un 80% de les classes.

El procediment de revisió de les proves es realitzarà de forma individual.

## Activitats d'avaluació

| Títol                                          | Pes | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge                                                  |
|------------------------------------------------|-----|-------|------|---------------------------------------------------------------------------|
| Assistència i participació en les sessions     | 20% | 0     | 0    | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 |
| Activitats durant el desenvolupament del mòdul | 30% | 0     | 0    | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 |
| Memòria / treball individual de mòdul          | 50% | 0     | 0    | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 |

## Bibliografia

ARNAU-SABATÉS, L., MARZO, M. T., JARIOT, M., & SALA-ROCA, J. (2014). Learning basic employability competence: a challenge for the active labour insertion of adolescents in residential care in their transition to adulthood. *European Journal of Social Work*, 17(2), 252-265.

BARBERO, J.M., CORTES, F. (2005). *Trabajo comunitario, organización y desarrollo social*. Alianza. Madrid.

BERTRAN, M; PONFERADA-ARTEAGA, M.; PAMIES, J. (2016) Gender, family negotiations and academic success of young Moroccan women in Spain. *Race, Ethnicity and Education*, 19 (1):161-181.

BERTRAN, M., BADIA, V. (2015). El tiempo de espera en la adopción: ¿tiempo de riesgo o de formación para la prevención para las familias? *Aloma*, 32(2): 65-75.

CAMERON, C., MOSS, P. (Eds.) (2011). *Social Pedagogy and working with children and young people. Where care and education meet*. Jessica Kingsley Publishers: London and Philadelphia

CARRASCO, S.; PAMIES, J.; BERTRAN, M; 2009) Familias inmigrantes y escuela: desencuentros, estrategias y capital social, *Rev. Complutense de Educación*, Vol 20 (1), pp 55-78.

- COURTNEY, M. E. (2009). The Difficult Transition to Adulthood for Foster Youth in the US: Implications for the State as Corporate Parent. *Social Policy Report*, 23(1), 3-18.
- DEL VALLE, J., i BRAVO, A. (2013). Current trends, figures and challenges in out of home child care: An international comparative analysis. *Psychosocial Intervention*, 22, 251-257.
- Del Valle, J., Saireno, A.M., Bravo, A. (2011). *Salut mental de menors en acolliment residencial*. Badajoz: Junta de Extremadura.
- DEVINE, D. (2009): Mobilising capitals? Migrant children's negotiation of their everyday lives in school. *British Journal of Sociology of Education*, 30:5, 521-535.
- Fernandez, E., Barth, R.P. (ed). (2010). [How Does Foster Care Work?](#) *International Evidence on Outcomes*. London: Jessica Kingsley.
- Greenfield, P., & SUZUKI, L. (1998). "Cultura y Desarrollo Humano: Implicaciones Parentales Educativas, Pediátricas y de Salud Mental". En Siegel y K. A. Renninger (eds.) (1998) *Handbook of Child Psychology*. New York: Wiley. 1059-1109. <http://psicologiacultural.org/Pdfs/Traducciones/Greenfield y Suzuki.pdf>
- Helve, H., Bynner, J. (2007). *Youth and Social Capital*. England: The Tufnell Press.
- KORNBECK, J., ROSENDAL JENSEN, N. (Eds) (2012) *Social Pedagogy for the entire human lifespan, Vol. II*. Europäischer Hochschulverlag GmbH & Co. KG.: Bremen
- KORNBECK, J., ROSENDAL JENSEN, N. (Eds.) (2011). *Social Pedagogy for the entire human lifespan, Vol. I*. Bremen: Europäischer Hochschulverlag GmbH & Co. KG.
- KORNBECK, J.; ÚCAR, X. (Eds) (2015) *Latin American Social Pedagogy: relaying concepts, values and methods between Europe and the Americas*. Studies in Comparative Social pedagogies and International Social Work and Social policy, Vol. XXVIII. Bremen: EVH/Academicpress GmbH.
- Lareau, A. (2003). *Unequal Childhoods. Class, race, and family life*. California: University of California Press.
- LLENA, A., PARCERISA, A., ÚCAR, X. (2009). *10 Ideas clave. La acción comunitaria*. Graò. Barcelona.
- MCDANIEL, M, COURTNEY, M, PERGAMIT, MR & LOWENSTEIN, C (2015). Preparing for a "Next Generation" Evaluation of Independent Living Programs for Youth in Foster Care. Project Overview. Chicago: Chapin Hall
- MONTSERRAT, C., FERRAN, C. i BAENA, M. (2015). L'educació dels infants i adolescents en el sistema de protecció: un problema o una oportunitat?. *Documenta Universitaria*.
- REQUENA, F. (2008). *Redes sociales y Sociedad civil*. CIS. Madrid
- Roll, P. (2004). Families, social capital and educational outcomes, *British Journal of Sociology of Education*, 25, 4, 390 - 416
- Sala Roca, J., Jariot García, M., Villalba Biarnés, A., Rodríguez Parrón, M. (2009). *Analysis of factors involved in the social inclusion process of young people fostered in residential care institutions*. *Children and Youth Services Review*, 31(12), 1251-1257.
- Soldevila, A., Peregrino, A., Oriol, X., Filella, G. (2012). Evaluation of residential care from the perspective of older adolescents in care. The need for a new construct: optimum professional proximity. *Child & Family Social Work*, DOI: 10.1111/j.1365-2206.2012.00843.x
- Stein. M., Munro, E.R. (2008). [Young People's Transitions from Care to Adulthood](#). London: Jessica Kingsley.
- ÚCAR, X. (2016) *Pedagogías de lo social*. Barcelona. Editorial UOC. Oberta Publishing.

ÚCAR, X. (2016) *Relaciones socioeducativas. La acción de los profesionales*. Barcelona. Editorial UOC. Oberta Publishing.

ÚCAR, X. (2016) *Pedagogía de la elección*. Barcelona. Editorial UOC. Oberta Publishing.